

**Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Асоціація університетів України
Одеська обласна державна адміністрація
Одеська міська рада
Одеський обласний інститут удосконалення вчителів
Освітньо-культурний центр «Інститут Конфуція»**

**ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО**

МАТЕРІАЛИ

ІІІ МІЖНАРОДНОГО КОНГРЕСУ

**«ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ
В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

18-21 травня 2017 року

Місце проведення:

**Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського
(м. Одеса, вул. Старопортофранківська, 26)**

**Одеса
2017**

освіті – це проведення низки однотипних замірів ефективності освітнього процесу і подальший аналіз, оцінка, порівняння отриманих результатів для виявлення певних закономірностей, тенденцій та їх динаміки. Моніторинг якості освіти як наукове дослідження надає об'єктивну інформацію про справжній стан освітнього процесу і відкриває можливості для постійних продуктивних змін цієї якості. Змістовно та технологічно такий моніторинг – це система досліджень, що складається із взаємодоповнюючих компонент – педагогічної, психологічної та соціологічної.

Моніторинг опосередковано та безпосередньо впливає на якість освіти. Опосередкований вплив пов'язаний з тим, що моніторинг забезпечує управління інформацією, необхідною для прийняття рішень, а безпосередній вплив здійснюють уже ці рішення. Моніторинг якості надання освітніх послуг треба застосовувати не тільки для контролю кінцевого результату, але і для контролю самого процесу, виявлення тенденцій, усунення негативної динаміки. Безпосередній вплив на ефективність підготовки фахівця забезпечують самі процедури моніторингу.

Динамізм сучасної цивілізації, активні глобалізаційні процеси висунули вимоги розглядати освіту не тільки як соціальний інститут, що забезпечує розвиток здібностей індивіда, покращує його взаємини з навколишнім середовищем, є однією з необхідних умов його соціальної захищеності, але і як процес, що забезпечує розвиток людських ресурсів та здійснює вирішальний вплив на продуктивність економіки кожної держави зокрема та розвиток людства загалом. Тому це привело до трансформації змістовного наповнення поняття «якість» в освіті.

Надання ВНЗ академічної незалежності насправді значно збільшило їх відповідальність за рівень підготовки фахівця, швидке реагування на запити ринку праці. Потреба модернізації вищої освіти поставила перед педагогічною наукою і практикою завдання, пов'язані з формуванням компетентного фахівця, для якого характерні професійна мобільність, творче та креативне ставлення до роботи. Це в свою чергу трансформує методи та прийоми оцінки якості. При цьому основним результатом моніторингу якості надання освітніх послуг залишається встановлення отримання здобувачами освіти професійних знань (науково-дослідних, дидактичних, суспільно-орієнтованих, психолого-педагогічних умінь та навичок).

У ВНЗ підготовка до проходження процедур внутрішнього моніторингу якості освітнього процесу, як правило, включає самооцінку організаційно-методичної складової і тому апіорі сприяє її удосконаленню на всіх рівнях: від викладача до кафедри та навчального структурного підрозділу. Результати моніторингу при об'єктивному критичному тлумаченні дозволяють виявити слабкі та сильні сторони ведення освітнього процесу у ВНЗ і на основі них прийняти відповідні управлінські рішення для покращення системи підготовки фахівців. Після цього обов'язкова процедура контролю виконання таких рішень. Очевидно, що моніторинг повинен мати періодичний і системний характер.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» (2014) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Кондур О.С. Системний підхід при забезпеченні якості вищої освіти в Україні. Сучасний викладач у студентоцентричній моделі освітнього процесу університету. Матеріали науково-практичного семінару. Ів-Франківськ: ТОВ ВГЦ «Просвіта», 2016. – С. 33-35
3. Чемерис О.А. Проблеми моніторингу якості освіти [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.timo.com.ua/node/7213>

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Курок О. І.

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, Україна

Проблема підготовки вчительських кадрів у вищих навчальних закладах потребує безперервного пошуку оптимальних шляхів удосконалення процесу формування професійної компетентності майбутніх педагогів. У педагогічному навчальному закладі все повинно бути спрямовано на підготовку вчителя.

В своїй роботі ми зупинимось на реалізації принципу інтердисциплінарності як чинника формування професійно-педагогічної компетентності і педагогічної спрямованості майбутніх учителів різних спеціальностей (філологія, історія, біологія, математика, фізика, математика тощо) виходячи з практики, яка склалась у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка.

Наш навчальний заклад, що заснований у 1874 році, має усталені традиції підготовки педагогічних кадрів. Однією з важливих традицій є перманентне формування професійно-педагогічної спрямованості студентів протягом усього терміну навчання.

Не є новиною, що професію вчителя іноді здобувають студенти, які недостатньо зорієнтовані на неї. Зважаючи на це, постає необхідність посилення професійно-педагогічної спрямованості процесу підготовки майбутнього фахівця.

Можна визначити основні суперечності, які склались у системі професійної підготовки майбутнього вчителя з позиції формування його професійно-педагогічної спрямованості.

Це протиріччя між необхідністю готувати студента до майбутньої педагогічної діяльності і:

а) вузькою (монопредметною) спрямованістю викладання спеціальних, соціально-культурних і деяких інших дисциплін;

б) неготовністю викладачів спеціальних предметів до цієї діяльності;

в) недостатньою попередньою профорієнтаційною роботою з вступниками;

г) невідповідністю сутності педагогічної професії класифікатору спеціальностей вищої освіти.

Особливе значення у вирішенні вказаних суперечностей має принцип педагогічної інтегрованості, який дозволяє забезпечити педагогічну спрямованість усіх навчальних дисциплін і видів діяльності в процесі професійної підготовки вчителів.

Деякі автори, посилаючись на аналіз навчальних планів підготовки учителів, пропонують збільшити кількість годин, відведених для вивчення курсів психолого-педагогічного циклу. Але це – екстенсивний шлях поліпшення педагогічної компетентності студентів. Інтенсивний, і більш перспективний шлях – реалізація потенціалу загальноосвітніх та спеціальних дисциплін у формуванні окремих професійно-педагогічних умінь у майбутніх учителів.

Основна ідея педагогізації навчального процесу у вищому навчальному закладі полягає в насиченості діяльності студента ситуаціями педагогічного спрямування – «проникненням педагогіки в усі інші предмети».

Педагогізація підготовки майбутніх учителів під час опанування змісту курсів різних циклів може забезпечуватись за такими основними напрямками:

1) посилення професійно-педагогічної спрямованості змісту навчального матеріалу;

2) забезпечення професійно-педагогічної спрямованості учіння (діяльності студента);

3) забезпечення професійно-педагогічної спрямованості викладання (діяльності викладача);

4) забезпечення професійно-педагогічної спрямованості взаємодії в системі «викладач-студент», «студент-студент».

Посилення педагогічної спрямованості змісту навчальних дисциплін реалізується за рахунок включення матеріалу, який відповідає матеріалу шкільних програм.

Зокрема педагогізація учіння ґрунтується на виконанні студентами функцій учителя на етапі його підготовки до заняття.

Педагогізація викладання здійснюється на основі встановлення викладачем зв'язків між методами вивчення навчального матеріалу у школі та використанням сучасних методів і технологій організації навчального процесу.

Педагогізація взаємодії в системі «викладач-студент», «студент-студент» забезпечується перебуванням студента в ролі педагога, коли він викладає опанований матеріал курсу іншим студентам (мікровикладання), здійснює взаємоконтроль і взаємооцінку інших учасників навчального процесу.

Але не всі викладачі спеціальних і загальноосвітніх дисциплін володіють даною технологією, тому необхідна спеціальна цілеспрямована робота. Основною формою підготовки науково-педагогічних кадрів до забезпечення професійно-педагогічної спрямованості навчання в нашому Університеті є міжкафедральні методичні семінари, що проводяться фахівцями педагогічних і методичних дисциплін. На першому семінарі вивчається технологія педагогізації, даються методичні вказівки і поради щодо застосування різних засобів стосовно конкретної дисципліни. Другий семінар присвячується аналізу досвіду забезпечення професійно-педагогічної спрямованості. На ньому, зазвичай, виступають викладачі спеціальних кафедр і паралельно демонструють власні розробки. Після проведення семінарів здійснюється відвідування відкритих занять викладачів спеціальних предметів. Третій семінар – підсумковий, на якому аналізують проведені заняття, виділяють позитивні сторони й недоліки, визначають перспективи подальшої роботи.

Як свідчить досвід реалізації вказаних засобів у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів у Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка, вони забезпечують цілісність і перманентність формування у них (незалежно від спеціальності) готовності й спрямованості на педагогічну діяльність, професійно-педагогічної компетентності.